

Asia: VN/2245/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 184 §n muuttamisesta

Vastaajan rooli ja toimiala. Valitse parhaiten kuvaava

1. Tekijä tai esittävä taiteilija (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

-

2. Sisältöteollisuus (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

Muu luova ala, mikä ala? [Musiikkikustantaja]

3. Välittäjät (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

-

4. Työntekijä- tai työnantajaliitto

-

5. Kulttuuriperintöorganisaatio (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

-

6. Opetus- ja tutkimusalan organisaatio

-

7. Julkinen sektori

-

8. Kansalainen, kuluttaja tai muu loppukäyttäjä (ml. näitä edustavat yhdistykset ja organisaatiot) tai muu yhteisö

-

Yleistä. Valitkaa jokin näistä, ellei esityksestä ole tarkempaa lausuttavaa

Valitkaa jokin näistä, ellei esityksestä ole tarkempaa lausuttavaa. Jättäkää tällöin vastaamatta tätä seuraaviin kysymyksiin.

-

1. Kysymyksiä esityksestä kokonaisuudessaan

Esityksellä pyritään modernisoimaan tekijänoikeutta ja saattamaan se paremmin vastaamaan digitaalisen ajan vaatimuksia. Onko esitys kokonaisuudessaan oikeansuuntainen?

Ei. Perustelkaa halutessanne lyhyesti: [Esitys on monessa suhteessa ongelmallinen. Se ei toteuta direktiivin henkeä ja tietyin osin esitys on jopa direktiivin vastainen. Erityisen ongelmallisia ovat direktiivin artiklojen 5 ja 17 toimeenpanoehdotukset. Näiden osalta esitysluonnokset tulee palauttaa uuteen valmisteluun. Esitysluonnoksen perustelut ovat monissa kohdin vakavalla tavalla puutteellisia, ja vaikutusarviot esimerkiksi artiklan 5 osalta olemattomia suhteessa muutosesityksen radikaaleihin vaikutuksiin asiaan liittyvien osapuolten kannalta. Esityksen perusvire on selvästi puolueellinen: käyttäjien oikeuksia ja rajoituksia on maksimoitu, ja oikeudenhaltijoiden oikeuksia on heikennetty monissa kohdin merkittäväillä tavoilla. Tämä epätasapaino on korjattava. Esitysluonnos ei myöskään toteuta direktiivin tavoitteita koskien yhdenmukaista lainsäädäntöä sisämarkkinoilla ja oikeusvarmuuden lisäämistä. Erityisesti artikla 17:ää koskeva esitys muodostaisi Suomesta erillisen lainsäädännöllisen saarekkeen EU-alueella, ja sillä olisi erittäin haitallisia vaikutuksia sekä suomalaisten sisältöjen viennille että suomalaisten sisältöjen saatavuudelle erilaisten alustapalvelujen kautta.]

Esityksessä pyritään saavuttamaan oikeudenmukainen tasapaino tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden, sisältöteollisuuden ja muiden kaupallisten toimijoiden sekä yhteiskunnan (ml. kulttuuriperintölaitosten, oppilaitosten ja kansalaisten ja loppukäyttäjien) etujen välillä. Onko esitys kokonaisuudessaan tältä osin oikeansuuntainen?

Ei. Perustelkaa halutessanne lyhyesti: [Esitysluonnoksessa ei ole tavoitettu osapuolten välistä oikeudenmukaista tasapainoa vaan siinä on virheellisesti otettu lähtökohdaksi palveluiden tarjoajien ja käyttäjien suojan vahvistaminen. Luonnoksessa on merkittäviä ongelmia, joissa toistuu tämä virheellinen peruslähtökohta. Esitysluonnos ei kunnioita EU:n lainsäätäjän huolellisesti säätämää rakenteellista tasapainoa erityisesti artikla 17:n osalta. Tämä esitys johtaisi lopputulokseen, jossa luovien alojen omaisuudensuoja ja mahdollisuus lisensoida aineistot toimivilla ja tasapainoisilla markkinoilla vesittyisivät.]

Puuttuuko esityksestä kokonaan jotain sellaista, mistä olisi tarpeen säätää tässä yhteydessä? Mikä?

Tältä osin yhdyimme Kopiosto ry:n lausuntoon asiasta.

2. Kysymyksiä tekstin- ja tiedonloughinnasta (TekL 13 b §, DSM-direktiivin 3 ja 4 artikla)

Tekijänoikeuslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 13 b § kappaleen valmistamisesta tiedonloughintaa varten. Pykälällä pannaan täytäntöön DSM-direktiivin 3 artikla (tiedonloughinta tieteelliseen tarkoitukseen) ja 4 artikla (tiedonloughinta yleiseen tarkoitukseen). Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia.

Esitysluonnoksen ehdotettuun 13 b §:ään tulisi liittää tekstin- ja tiedonlouhinnan määritelmä (artiklan 2 alakohta 2). Tiedonlouhinta tulisi lisäksi rajata kattamaan vain direktiivissä tarkoitettu tekstin- ja tiedonlouhinta, eikä sitä laajemmaksi.

Lisäksi perusteluissa tulee huomioida, että tekijänoikeuden rajoitussäännöksen hyödyntäminen edellyttää, että käyttäjällä on teos tai muu aineisto laillisesti hallussaan tai saatavillaan (13 b § 1 momentti), ja että teos on julkaistu tai saatettu oikeudenhaltijan suostumuksella yleisön saataville.

Yksityiskohtaisempien perustelujen osalta yhdyimme Kopiosto ry:n lausuntoon.

3. Kysymyksiä teosten käytöstä opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa (TekL 14, 18, 19 a, 21, 50 c, 64 c §, DSM-direktiivin 5 artikla)

a. Teosten käyttäminen opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa (TekL 14 §:n 1 ja 4 momentti)

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Teoksista saa nykyisin valmistaa kappaleita opetuskäyttöön ja tieteelliseen tutkimukseen sopimuslisenssillä. Esityksen mukaan siitä luovuttaisiin ja tilalle tulisi täysi oikeudenrajoitus, jonka kompensoimiseksi valtio maksaisi korvausta 19 a §:n mukaan (nykyinen lainauskorvauspykälä). Muutos koskisi rajatusti myös koulutusmarkkinoille suunnattuja teoksia.

Lakiesityksessä on pudotettu pois direktiivin 5 artiklan 2 kohdassa oleva erillinen maininta nuoteista. Se tulee palauttaa lakiesitykseen koulutusmarkkinoille tarkoitettuun materiaaliin rinnastettavana aineistona, johon ei sovelleta poikkeusta tai rajoitusta siltä osin kun markkinoilla on helposti saatavilla soveltuvia lisenssejä.

Lakiesitys ei parantaisi teosten saatavuutta opetuskäytössä, sillä asia hoituu jo tällä hetkellä sopimuslisenssin avulla. Esitys tekisi merkittävän heikennyksen tekijänoikeussuojaan ja todennäköisesti myös teosten käytöstä saatuihin korvauksiin, sillä sopimisen sijaan valtio jatkossa määräisi korvauksen budjettikäsittelyssään.

Korvauksen piiriin tulisi ehdotuksen mukaisesti uusia koulutusasteita ja uusia teostyyppejä kuten av-teoksia, ja teosten käyttö kasvaisi aiemmasta. Teosten käytöstä syntyisi siis suuremmat kustannukset kuin mitä valtio on aiemmin maksanut. Ellei valtio budjetissaan huomioi kasvanutta teosmäärää ja käyttöä, oikeudenomistajakohtainen korvaus muodostuisi merkittävästi aiempaa pienemmäksi. Tällä puolestaan olisi erittäin kielteinen vaikutus kotimaisten luovien alojen toimijoille

sekä taloudellisessa että kulttuuripoliittisessa mielessä, kun ammattimaisen toiminnan edellytykset ja tarjonnan kirjo kaventuisivat dramaattisesti.

Esimerkiksi musiikkikustantajien piirissä on yrityksiä, jotka julkaisevat erityisesti koulutustoiminnassa paljon käytettäviä nuotteja. Laaja rajoitussäännös johtaisi tilanteeseen, jossa tällaisen aineiston julkaiseminen muodostuisi kaupallisesti kannattamattomaksi, jos nuotteja voidaan kopioida vapaasti koulutuskäyttöön. Tämä puolestaan johtaisi kotimaisen sisällön monipuolisuuden eli diversiteetin kuihtumiseen ja kyseisten teosten tekijöiden ansaintamahdollisuuksien vähenemiseen. Taloudellisten vaikutusten lisäksi rajoituksella olisi siis myös merkittäviä kulttuuripoliittisia vaikutuksia.

Esitys on merkittävä ja perusteeton puuttuminen perustuslain turvaamaan oikeudenhaltijoiden omaisuuden suojaan. Teokset ovat nykyiselläänkin saatavissa sopimuslisenssijärjestelmän kautta opetuskäyttöön.

Rajoitussäännös ei lisäksi kata kaikkea käyttäjien tarvitsemaa käyttöä, joten jos valtio ei hanki käyttäjille lupia myös rajoitussäännöksen ulkopuolisesta käytöstä, kunnat ja koulutusten järjestäjät joutuvat hankkimaan ja maksamaan luvat itse.

Lisäksi laaja rajoitus merkitsisi sitä, että rajoituksen nojalla tapahtuva opetuskäyttö vähentää suhteessa tarvetta ostaa teoksia. Tämä puolestaan vähentää tekijöiden saamia korvauksia teostensa käytöstä.

Edellä esitettyyn viitaten on vastuutonta ja käsittämätöntä, että säännöksen perustelut eivät sisällä taloudellisten vaikutusten arviointia. Perusteluihin on lisättävä faktoihin perustuva vaikutusten arviointi.

Yksityiskohtaisempien perustelujen osalta yhdyimme Kopiosto ry:n ja Teosto ry:n lausuntoihin.

b. Opetuksessa käytettävät kokoomateokset (TekL 18 §)

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia.

TekL 18 §:n tekijänoikeuden rajoitus ei ole perusteltu, sillä se ei ole EU-oikeuden mukainen eikä DSM-direktiivin 5 artikla edellytä tätä rajoitusta. Tietoyhteiskuntadirektiivin implementoinnin yhteydessä on jo todettu, ettei kyse ole direktiivin sallimasta rajoituksesta ja poikkeuksesta (ks. KM

2002:5, HE 177/2002 ja HE 28/2004). Rajoitusta ei ole myöskään arvioitu asianmukaisesti kolmen kohdan testin kautta.

Rajoitus on ehdotetussa muodossaan epäsuhdassa oikeudenomistajien etuihin, koska sen nojalla opetusalan käyttäjäorganisaatiot voisivat rakentaa verkkoon pysyviä palveluita, joissa teoksia välitetään yleisölle.

Jos 18 §:n rajoitus ja rajoitukseen ehdotettu laajennus katsotaan direktiivien sallimaksi, tulee se muotoilla oikeudenomistajille kohtuullisemmassa muodossa siten, että rajoitus kohdistuu vain yli kymmenen vuotta sitten julkaistuihin teoksiin.

c. Korvausta hallinnoiva yhteishallinnointiorganisaatio (TekL 19 a §)

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Yhdymme tältä osin Kopiosto ry:n lausuntoon.

d. Julkinen esittäminen (TekL 21 §)

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Tekijänoikeuslain 21 §:ään ehdotettu muutos merkitsisi elokuvien sisällyttämistä tekijänoikeuden rajoitukseen eli teosta saisi esittää jumalanpalveluksen ja opetuksen yhteydessä. Tähän ei ole kuitenkaan perusteita. Luonnoksen perusteluiden sivulla 15 todetaan virheellisesti, että ehdotettu muutos perustuisi DSM-direktiivin 5 artiklaan, vaikka 5 artiklassa ei tällaista ole edellytetty.

Julkista esittämistä koskeva poikkeus on käytössä myös muissa Pohjoismaissa ja myös muualla elokuva- ja näytelmäteokset on rajattu poikkeuksen ulkopuolelle. Ruotsin säädösluonnoksessa tätä rajausta ei ole ehdotettu muutettavaksi.

Ehdotettu rajoitus aiheuttaa merkittäviä taloudellisia menetyksiä kotimaisille audiovisuaalisen alan tekijöille, mukaan lukien av-tuotannoissa käytettävän musiikin tekijöille ja musiikkikustantajille. Perusteluissa ei ole huomioitu tätä vaikutusta.

Tarkempien perustelujen osalta yhdymme Kopiosto ry:n lausuntoon tästä asiasta.

e. Opetuskäyttöä koskevan rajoituksen alueellinen soveltaminen (TekL 64 c §)

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

TekL 64 c §:ssä tulee viitata myös 14 §:n sopimuslisenssisääntöön, jotta ehdotettu säännös on DSM-direktiivin mukainen. Artiklassa 5(3) säädetty 5 artiklan rajat ylittävä vaikutus nimittäin koskee myös sopimuslisenssiä, koska 5 artiklan mukaiset käyttötarpeet voidaan sen 2 kohdan mukaan toteuttaa myös sopimuslisenssillä.

4. Kysymyksiä kulttuuriperinnön säilyttämisestä (TekL 16.1 §, 16 d ja 16 e §, DSM-direktiivin 6 artikla)

Tekijänoikeuslain 16 §:n 1 momentissa säädettäisiin yleisölle avoimen yleishyödyllisen kirjaston, arkiston tai museon oikeudesta valmistaa kappaleita omissa kokoelmissaan olevasta teoksesta kulttuuriperinnön säilyttämistä varten. Nykyistä 16 d ja 16 e §:ää muutettaisiin niin, että valtioneuvoston asetuksen sijasta arkistoja, kirjastoja ja museoita koskevien säännösten organisatorisesta soveltamisalasta säädettäisiin jatkossa tyhjentävästi 16 e §:ssä. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Ehdotus laajentaa merkittävästi niiden laitosten piiriä, jotka voivat joko sopimuksen mukaisella luvalla tai rajoituksen nojalla laittaa teoksia kokoelmistaan verkkoon. Nykyisen, selvärajaisen sovellusalueen sijasta ehdotetaan siirryttäväksi hyvin laajaan ja kokonaisuutena vaikeasti hahmotettavaan kulttuuriperintölaitosten joukkoon. Ongelmaa korostaa se, että myös laitokset, joiden palvelujen avoimuus toteutuu vain verkossa, luetaan lainkohdan tarkoittamiksi kulttuuriperintölaitoksiksi.

Esityksestä puuttuu kunnollinen kuvaus siitä, mitkä kaikki ja millaiset laitokset sen piiriin kuuluisivat. Koska tällaista selvitystä ei ole tehty, on mahdotonta arvioida muutoksen oikeasuhtaisuutta ja vaikutuksia. Näin ollen tarvitaan vaikutusarviointi ja yksilöity kuvaus, miten laitosten piiri käytännössä muuttuisi.

5.1. Yleisiä kysymyksiä, jotka liittyvät kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöön kulttuuriperintölaitoksissa

a. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käytöstä kulttuuriperintölaitoksissa säädettäisiin 16 g – 16 j §:ssä. Käytön piiriin voisi kuulua ainoastaan kulttuuriperintölaitosten kokoelmiin kuuluvia teoksia. Valmistelussa on lähdetty siitä, että direktiivin salliman ”kaupallisesta jakelusta poistuneen teoksen (tai teosjoukon)” käytön tavoitteena on varmistaa, että sopimuslisenssin tai tekijänoikeuden rajoituksen nojalla tapahtuvalla käytöllä ei olisi merkittäviä kielteisiä vaikutuksia teosten kaupallisiin markkinoihin. Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miten direktiivin käsite tulisi ymmärtää?

Yhdymme tältä osin Kopiosto ry:n lausuntoon asiasta.

b. Ehdotetun 16 g §:n mukaan kulttuuriperintölaitoksen kokoelmassa olevan teoksen tai teosten joukon saisi sopimuslisenssin nojalla saattaa yleisön saataviin maantieteelliset rajat ylittävästi (64 d §). Yhdyttekö siihen, että on tarkoituksenmukaista, että yhteishallinnointiorganisaatio tekee arvioinnin siitä, voidaanko

käyttölupa teokseen myöntää siten, ettei sillä olisi haitallista vaikutusta käyttöluvan kohteena olevan teosjoukon kaupallisiin markkinoihin? Jos ette, kenen tulisi tehdä tämä arvio ja millä perustein arvio tulee tehdä?

Yhdymme tältä osin Kopiosto ry:n lausuntoon asiasta.

c. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttämisestä tekijänoikeuden rajoituksen nojalla eräissä tapauksissa säädettäisiin 16 h §:ssä. Pykälässä asetetaan tietyt kriteerit, joiden täytyessä teoksen voidaan katsoa poistuneen kaupallisesta jakelusta, ellei tiedossa ole, että teos on edelleen kaupallisessa jakelussa. Kriteerien tavoitteena on helpottaa sen arvioimista, milloin teoksen voidaan (yleensä) katsoa poistuneen kaupallisesta jakelusta. Onko säännöksistä apua sen arvioimisessa, millä edellytyksin teoksia saa käyttää tekijänoikeuden rajoituksen nojalla?

Kyllä, mutta kriteereitä tulee muuttaa. Miten? [Yhdymme tältä osin Kopiosto ry:n lausuntoon asiasta.]

d. Ehdotetun 16 j §:n mukaan pääasiallinen vastuu tietojen ilmoittamisesta Euroopan immateriaalioikeusvirastoon olisi kulttuuriperintölaitoksilla. Kielto-oikeuden käyttämisestä voisi ilmoittaa myös yhteishallinnointiorganisaatio. Ehdotukseen ei sisälly säännöksiä ns. yhteyspisteestä (Contact Point), joka päättäisi, mitkä organisaatiot voivat käyttää Euroopan immateriaalioikeusviraston kaupallisesta jakelusta poistuneita teoksia koskevaa tietokantaa. Tarvitaanko Suomessa tällaista yhteyspistettä ja jos tarvitaan, minkä tahon tulisi hoitaa tehtävä?

Pidämme perusteltuna esityksen kantaa, että vastuu tietojen ilmoittamisesta EUIPO:n tietokantaan on ensisijassa kulttuuriperintölaitoksilla.

5.2. Tarkemmat pykäläkohtaiset kannat TekL 16 g - 16 j sekä 64 d §:stä

a. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttäminen sopimuslisenssin nojalla (TekL 16 g §)

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Yhdymme tältä osin Kopiosto ry:n lausuntoon asiasta.

b. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttäminen rajoituksen nojalla eräissä tilanteissa (TekL 16 h)

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Kannatamme muutettuna (lausuntopalvelun monivalinnassa on virheellisesti kaksi kertaa "kannatamme sellaisenaan" -vaihtoehto.

Yhdymme tältä osin Kopiosto ry:n lausuntoon asiasta.

c. Kielto-oikeuden käyttäminen (TekL 16 i §)

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

d. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöä koskevien tietojen rekisteröinti (TekL 16 j §)

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

6. Kysymyksiä sopimuslisenssijärjestelmästä (TekL 26 §, DSM-direktiivin 12 artikla)

a. DSM-direktiivin 12 artiklassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus säätää vaikutukseltaan laajennetusta kollektiivisesta lisensioinnista. Suomessa hyödynnettäisiin tämä kansallinen liikkumavara säilyttämällä tekijänoikeuslain 26 §:ssä säädetty sopimuslisenssijärjestelmä. Pykälää ehdotetaan kuitenkin direktiivin perusteella tarkennettavaksi. Samassa yhteydessä tehtäisiin eräitä teknisiä ja rakenteellisia muutoksia pykälään. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Yhdymme tältä osin Kopiosto ry:n lausuntoon asiasta.

b. DSM-direktiivin 12 artiklan 3 kohdan a-alakohdassa edellytetään yhteishallinnointiorganisaation olevan valtuutustensa perusteella riittävän edustava lisenssin kohteena olevien teosten oikeudenhaltijoiden ja oikeuksien suhteen. Miten riittävä edustavuus varmistetaan, ja miten sitä tulisi arvioida sopimuslisenssiorganisaation hyväksymisen yhteydessä?

Sopimuslisenssiorganisaation hyväksymisprosessia ei tule säännellä tämän laajemmin, koska hyväksymistilanteet voivat vaihdella ja eri tilanteissa voidaan tarvita erilaisia keinoja edustavuuden arvioimiseen. Ehdotettua säännöstä ja perusteluja yksityiskohtaisempaa edustavuuden määrittelyä ei siis ole tarvetta laatia.

c. Olennaisimmat muutokset 26 §:ssä koskisivat direktiivin 12 artiklan mukaista velvoitetta tiedottaa tekijöille sopimuslisensseistä, tekijän oikeudesta hakea korvausta sekä kielto-oikeuden käyttämisestä. Ehdotus perustuu siihen, että yhteishallinnointiorganisaatiot itse esittävät suunnitelman siitä, miten tekijöille (ja erityisesti ns. ”ulkopuolisille tekijöille”) tiedotetaan direktiivin edellyttämistä asioita. Näin tarvittavat toimenpiteet pysyisivät oikeasuhtaisina tekijöiden etua ajatellen. Onko tämä lähtökohta perusteltu, vai tulisiko tiedottamisesta säätää tarkemmin laissa ns. ”ulkopuolisten tekijöiden” oikeuksien turvaamiseksi? Jos pitäisi säätää tarkemmin, mitä velvoitteita tulisi asettaa?

Mielestämme ei ole aiheellista lisätä tiedottamistoimenpiteitä, sillä esitysluonnos vastaa direktiiviä.

7.1. Alkuperäinen lähetystoiminta

Pykäliin ehdotetaan muutoksia, joiden tavoitteena on selkeyttää nykyisiä, varsin vaikeaselkoisina pidettyjä säännöksiä. Lisäksi ehdotuksella pantaisiin täytäntöön verkkolähetysdirektiiviä siten, että 25 f §:ssä alkuperäiseen lähetystoimintaan rinnastettaisiin lähettäjäyritysten verkko-oheispalvelut (esim. YLE

Areena) ja 64 b §:ään tehtävällä muutoksella varmistettaisiin, että alkuperäiseen lähetystoimintaan hankitut oikeudet kattavat myös radiolähetysten sekä television uutis- ja ajankohtaisohjelmien lähettämisen EU:n alueella, ellei toisin ole sovittu. Verkkolähetysdirektiivin 8 artiklan säännökset, jotka koskevat oikeuksien hankkimista silloin, kun lähettäjäyrittäjä ei oman toimintansa puitteissa itse lainkaan lähetä lähetystä, vaan sen tekee jakelijayrittäjä, ehdotetaan sisällytettäväksi alkuperäistä lähetystoimintaa koskevaan 25 f §:ään. Direktiivi mahdollistaa sen, että tällaisissa tapauksissa voidaan nojautua samankaltaiseen lisensiointimalliin kuin edelleenlähetysten yhteydessä. Valmistelussa on arvioitu, että Suomessa ei esiinny direktiivin 8 artiklassa tarkoitettuja tilanteita, eikä siten ole pidetty tarpeellisena käyttää hyväksi direktiivin tarjoamaa mahdollisuutta, että tarvittavia oikeuksia voitaisiin hankkia pakollista kollektiivista hallinnointia koskevan sääntelyn perusteella yhteishallinnointiorganisaatiolta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Yhdymme tältä osin Kopiosto ry:n ja Teosto ry:n lausuntoihin asiasta.

7.2. Radio- ja televisio-ohjelmien edelleenlähettäminen

Tekijänoikeuslain 25 h §:ssä säädetään radio- ja televisiolähetysten samanaikaisesta ja muuttamattomasta edelleenlähettämisestä. Säännöksillä virtaviivaistetaan lisensiointimarkkinoiden toimintaa tilanteessa, jossa oikeuksien hankkiminen voisi muuten olla haastavaa. Ehdotetuilla säännöksillä pantaisiin täytántöön verkkolähetysdirektiivin säännökset ja selkeytettäisiin edelleenlähettämisestä koskevia säännöksiä. Lisäksi ehdotetaan, että myös lähettäjäyrittäjien verkko-oheispalveluiden edelleen lähettäminen olisi mahdollista hankkimalla tarvittavat oikeudet yhteishallinnointiorganisaatiolta sekä edellyttäen, että myös lähettäjäyrittäjien suostumus on saatu. Taustalla on se, että verkko-oheispalveluihin usein estetään pääsy asettamalla teknisiä esteitä, ns. maarajoituksia. Esimerkiksi Ruotsin SVT:n kanavien edelleenlähettämiseen on mahdollista hankkia oikeuksia keskitetysti, mutta tämä ei ole koskenut SVT:n verkko-oheispalveluita. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Yhdymme tältä osin Kopiosto ry:n ja Teosto ry:n lausuntoihin asiasta.

8.1. Tekijän korvausoikeus ja korvausten kohtuullistaminen

Esitys sisältää muutoksia tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden aseman parantamiseksi hyödyntämissopimuksissa. DSM-direktiivin 18 artiklassa säädetään yleisestä periaatteesta, jonka mukaan tekijä tai esittävä taiteilija on oikeutettu asianmukaiseen korvaukseen teosten kaupallisesta hyödyntämisestä, ja 20 artiklassa korvausta koskevan sopimusehdon sovittelusta muuttuneista olosuhteista johtuen. Voimassa olevan tekijänoikeuslain 29 §:ssä säädetään (direktiiviä laajemmin) kohtuuttoman sopimusehdon sovittelusta, ja pykälän perusteella on mahdollista kohtuullistaa niin alun perin kohtuutonta sopimusehtoa kuin reagoida muuttuneista olosuhteista johtuvaan kohtuullistamistarpeeseen. Näin ollen ehdotetaan vain huomioon otettavien kriteerien laajentamista vastaamaan paremmin direktiivissä lueteltuja arviointikriteerejä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

8.2. Tekijän oikeus selvitykseen teosten kaupallisesta hyödyntämisestä

Ehdotetun tekijänoikeuslain 30 §:n tarkoituksena on turvata tekijälle mahdollisuus saada tietoa teoksen kaupallisesta hyödyntämisestä. Kysymys on uudesta, pakottavasta säännöksestä. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

8.3. Tekijän oikeus perua oikeudenluovutus

Ehdotetussa 31 §:ssä säädettäisiin tekijän oikeudesta perua oikeudenluovutus, mikäli teosta ei ole hyödynnetty laissa säädettyssä ajassa. Kysymys on pakottavasta säännöksestä, mistä johtuen nykyiset tahdonvaltaiset, teostyyppikohtaiset säännökset poistettaisiin tekijänoikeuslaista. Ainoana poikkeuksena olisivat elokuvateoksia koskevat säännökset, jotka säilyisivät ennallaan, mutta muuttuisivat pakottaviksi. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

8.4. Kustannussopimuksia koskevasta erityissäätelystä

Ehdotetussa 35 – 37 §:ssä säädettäisiin kustannussopimuksista. Säännöksiä on muutettu tavoitteena modernisoida voimassa olevia kustannussopimukseen liittyviä säännöksiä. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

8.5. Tekijän oikeus rinnakkaistallentaa tieteellinen artikkeli

Ehdotetussa 38 §:ssä säädettäisiin tekijän oikeudesta rinnakkaistallentaa tieteellinen artikkeli. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

8.6. Esittävän taiteilijan yksinoikeuden laajentaminen

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tekijänoikeuslain 45 §:ää siten, että kuvataallenteelle tallennetun esityksen tekijänoikeudellinen suoja laajenisi vastaamaan lähtökohtaisesti äänitallenteelle tallennetun esityksen oikeuksia. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

8.7. Tekijänoikeuksista vapaista (public domain) teoksista otetut valokuvat (TekL 49 a §, DSM-direktiivin 14 artikla)

Valokuvaajan lähioikeutta ehdotetaan kavennettavaksi siten, että valokuva teoksesta, jonka suoja-aika on päättynyt, ei tulisi valokuvaajan lähioikeussuojan piiriin. Tavoitteena on varmistaa, että toisella suojamuodolla ei voida estää tekijänoikeudesta vapaiden (public domain) teosten käyttämistä. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

9.1. "Lyhyet otteet"

DSM-direktiivin 15 artiklan mukaisesta lehtikustantajan lähioikeudesta säädettäisiin tekijänoikeuslain 50 §:ssä. Uudella lähioikeudella suojattaisiin lehtikustantajan oikeutta määrätä lehtijulkaisun saattamisesta yleisön saataviin tietoverkoissa tietoyhteiskuntapalvelun tarjoajan toimesta. Direktiivissä suojan kohde jää jokseenkin avoimeksi, ja suojan kohde on rekonstruoitu siten, että se mahdollisimman hyvin kattaisi sellaiset käyttömuodot (käyttö uutisseuranta- ja uutiskoostepalveluissa), joita direktiivissä on tavoiteltu. Eräänä haasteena on kysymys siitä, miten tulisi suhtautua direktiivin säännökseen, jonka mukaan suojan piiriin eivät kuulu "erittäin lyhyet otteet tai yksittäiset sanat". Direktiivissä ei määritellä tarkkaa rajaa sille, minkälaiset otteet ovat sallittuja, eikä sellaista aseteta myöskään 50 §:ssä. Sen sijaan säännöksessä lähtökohtana on, että myös epäolennaisten otteiden toistuva käyttö voi loukata tekijänoikeutta, ja sen perusteella on ehdotettu sanamuotoa, joka vastaa nykyistä tietokantasuojaa (tietokantadirektiivissä on vastaavanlainen konstruktio, eli myös tietokannan epäolennaisten osien toistuva käyttö voi kuulua yksinoikeuden piiriin). Valmistelun aikana työpajoissa toivottiin, että ainakin otsikko olisi laissa säädetty "vapaaksi". Jos pidätte tarpeellisena, että laissa säädetään tietty sana- tai merkkimäärä, jonka käyttö olisi aina sallittua, niin minkä pituinen sana- tai merkkimäärän tulisi olla? Miten vastaavasti määriteltäisiin muiden suojan kohteiden (esim. valokuva tai audiovisuaalinen aineisto) osalta sallitun käytön määrä?

-

9.2. Lehden toisintaminen toisessa sanoma- tai aikakauslehdessä (voimassa oleva TekL 23 §)

Valmistelussa on arvioitu, että voimassa olevan TekL 23 §:n säilyttäminen ei ole mahdollista, sillä siinä on olennaisesti kysymys sanoma- tai aikakauslehden kilpailijan (toisen sanoma- tai aikakauslehden taholta, joka on samalla myös tietoyhteiskunnan palvelu) oikeudesta toisintaa sanoma- tai aikakauslehdessä julkaistu artikkeli, joka lienee lähtökohtaisesti laajempi kuin ”erittäin lyhyt ote tai yksittäiset sanat”. Yhdyttekö tähän arvioon? Jos ette, millä perusteella tulisi katsoa, että kilpaileva sanoma- tai aikakauslehti ei käytä hyväkseen sanoma- tai aikakauslehden tekemiä investointeja sisällöntuotantoon, jonka johdosta uutisartikkelin toisintaminen olisi sallittua suoraan lain nojalla, kun sen sijaan vastaavan pituisen otteen käyttäminen esimerkiksi uutiskooste- tai uutisseurantapalvelussa olisi kiellettyä?

9.3. Internetin hakupalvelut

Direktiivin 15 artiklassa tai sen esitöissä ei ole mainintaa siitä, että sanoma- ja aikakauslehden lähioikeudella olisi vaikutusta internetin hakupalveluihin (esim. Google hakupalvelu, Bing, Ecosia ym). Lähtökohtaisesti voidaan katsoa, että direktiivillä ei ole tarkoitettu olevan vaikutusta hakupalveluiden toimintaan ja että direktiivissä olevaa viittausta siihen, että linkittäminen ei kuulu yksinoikeuden piiriin, voidaan tulkita samansuuntaisesti. Toisaalta direktiivissä ei nimenomaisesti myöskään suljeta pois tämänkaltaisia tietoyhteiskuntapalveluiden tarjoajia yksinoikeuden soveltamisalasta. Onko sanoma- tai aikakauslehden lähioikeussuojan yhteydessä tarpeen ottaa kantaa hakupalveluiden toimintaan? Jos on, miten asiaan tulisi ottaa kantaa esityksessä?

9.4. Tekijöiden osuus lehtikustantajan saamista korvauksista

Ehdotuksen (ja DSM-direktiivin) mukaan tekijällä on oikeus asianmukaiseen osuuteen lehtikustantajan saamista korvauksesta. Tulisiko tekijöiden osuutta määrittellä tarkemmin laissa? Jos katsotte, että tekijöiden osuus korvauksesta tulee määrittellä, tulisiko sen olla prosenttiosuus vai jotain muuta? Minkä suuruinen osuus?

9.5. Tarve sopimuslisenssisäännökselle tekijöiden korvausosuuden hoitamiseksi

Sanoma- ja aikakauslehdet sisältävät suuren määrän eri aineistoja. Jotta lehtikustantajat välttyisivät neuvottelemasta kunkin tekijänoikeuden haltijan kanssa erikseen asianmukaisista korvauksista, voi olla molemmille osapuolille helpompaa, että asia hoidettaisiin sopimuslisenssisäännöksellä joka mahdollistaisi sen, että lehtikustantaja voisi neuvotella yhteishallinnointiorganisaation kanssa keskitetysti korvausosuudesta ja korvaukset tilitettäisiin organisaation kautta tekijänoikeuden haltijoille. Pitäisikö lakiehdotukseen lisätä asiaa koskeva sopimuslisenssisäännös? Voitte halutessanne perustella kantaanne lyhyesti vastauksenne yhteydessä.

Jos yllä oleva vastauskenttä loppui kesken, voitte jatkaa tässä.

9.6. Sanoma- tai aikakauslehden lähioikeussuoja - arvio ehdotetusta TekL 50 §:stä kokonaisuudessaan

Arvioikaa nyt ratkaisua kokonaisuudessaan. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja tai muutosehdotuksia

10.1. Onko ratkaisussa riittävästi huomioitu eri perusoikeuksien välistä tasapainoa?

Verkkosisällönjakopalvelun tarjoajien vastuusta säädettäisiin tekijänoikeuslain uudessa 6 a luvussa. Sen mukaan verkkosisällönjakopalvelun tarjoaja olisi vastuussa tekijänoikeuden loukkauksesta, joka aiheutuu siitä, että sisällön tuottaja (direktiivissä käytetään ilmaisua ”käyttäjä”) on tallentanut palveluun aineistoa, joka loukkaa tekijänoikeutta. Palvelun tarjoaja ei kuitenkaan olisi vastuussa tekijänoikeuden loukkauksesta, jos palvelun tarjoaja on ryhtynyt asianmukaisiin ja oikeasuhtaisiin toimenpiteisiin luvan hankkimiseksi tekijältä tai estänyt tekijän tai tämän puolesta toimivan pyynnöstä pääsyn tekijänoikeutta loukkaavaan aineistoon. Direktiivin mukaisilla säännöksillä vahvistetaan tekijänoikeuden toimeenpanoa verkkosisällönjakopalveluissa ja tekijän mahdollisuutta määrätä teoksestaan. Direktiivin vaatimusten mukaisesti säädettäisiin siitä, miten tulisi välttää sitä, että estetään pääsy tekijänoikeutta loukkaamattomaan aineistoon, sekä keinoista, joilla direktiivin vaatimusten mukaisesti parannetaan sisällön tuottajien oikeusturvaa. Direktiivin sääntely on hyvin perusoikeusherkkää ja direktiivin toimeenpanossa on otettava huomioon tekijöiden omistusoikeus, palvelun tarjoajien elinkeinovapaus ja sisällön tuottajien sananvapaus. Direktiivin toimeenpanossa on pyritty perusoikeusmyönteiseen ja eri perusoikeuksien välistä tasapainoa huomioivaan täytäntöönpanoon. Onko tässä tavoitteessa onnistuttu yleisellä tasolla? Ellei, millä perusteella katsotte, että ehdotettu sääntely on perusoikeuksien vastainen?

Ei

Tässä voitte perustella tarkemmin. Perustelkaa mielellään viittaamalla siihen perustuslakivaliokunnan, EU-tuomioistuimen tai Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisuun, johon tukeudutte. Kertokaa myös, miten esitystä tulee mielestänne korjata, ja perustelkaa muutosehdotukset perusoikeuksien toteutumisen kannalta.

Esityksessä on horjutettu direktiivin valmistelun yhteydessä huolellisesti rakennettua tasapainoa virheellisellä tavalla, jolla olisi merkittävästi oikeudenomistajien asemaa heikentävä eli direktiivin tarkoituksen ja tavoitteiden vastainen vaikutus.

Yhdymme tämän kohdan yksityiskohtaisten perustelujen osalta Luovan työn tekijät ja yrittäjät (Lyhty):n, Teosto ry:n ja Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen (TTVK) lausuntoihin.

10.2. Sananvapautta koskevien tekijänoikeuden rajoitusten vahvistaminen (uusi TekL 23 §)

Ehdotetussa uudessa 23 §:ssä säädettäisiin oikeudesta käyttää teosta toisessa teoksessa, eli tarkemmin sanottuna mahdollisuudesta käyttää teosta karikatyyrissä, parodiassa ja pastississa sekä teoksen satunnaisesta sisällyttämisestä toiseen teokseen. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Momentti 1 tulee muuttaa siten, että se koskee vain verkkosisältöpalveluita kuten Ruotsissa on tehty. Direktiivi ei edellytä ehdotetun 2 momentin säätämistä eikä siihen muutenkaan ole tarvetta eikä perusteita. Avoimesti muotoiltu säännös teoksen satunnaisesta sisällyttämisestä toiseen teokseen on etenkin verkkoympäristössä soveltamisalaltaan ja vaikutuksiltaan erittäin laaja-alainen ja arvaamaton, ja potentiaalisesti erittäin vahingollinen oikeudenomistajille. Viittaamme myös kolmen kohdan testin soveltamiseen rajoituksen hyväksyttävyyden välttämättömänä edellytyksenä. Kyseisen kohdan perusteluissa on laiminlyöty asiallinen vaikutusarviointi.

10.3. Pykäläkohtaiset huomiot uudesta 6a luvusta

a. TekL 55 a §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan vastuusta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Säännöksen lähtökohta, rakenne ja toiminnallinen logiikka on virheellinen suhteessa direktiivin 17 artiklan 1 ja 4 kohtiin. 6 a luku ei vastaa direktiivin sananmuotoa eikä tarkoitusta, joten se tulee palauttaa uudelleen valmisteltavaksi.

Yhdymme tämän kohdan yksityiskohtaisten perustelujen osalta Luovan työn tekijät ja yrittäjät (Lyhty):n, Teosto ry:n ja Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen (TTVK) lausuntoihin.

b. Ehdotetussa 55 b §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan tiedonantovelvoitteesta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Esitysluonnoksen 55 b §:n 1 momentissa mennään direktiivin edellyttämää huomattavan yksityiskohtaisemmalle tarkkuuden tasolle, ja se on tarpeettoman pikkutarkkaa sääntelyä. Direktiivi ei edellytä näin yksityiskohtaista sääntelyä, vaan artiklan 17.8 mukaiset velvoitteet olisi toteutettavissa yleislauseella, joka jättää paremmin liikkumavaraa toimijoille ja teknologille kehitykselle. Tämä olisi markkinaehtoinen tapa säännellä asiasta.

c. Ehdotetussa 55 c §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan velvollisuudesta estää yleisön pääsy aineistoon. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Esitysluonnoksen 55 c §:n on teknisesti epäonnistunut, ei toimeenpane direktiivin 17 artiklan 4 kohdan b ja c alakohtien mukaista sääntelyä ja sisältää direktiiviin perustumattomia, oikeudenhaltijan asemaa merkittävästi heikentäviä aineksia. Ehdotettu 55 c § on kirjoitettava kokonaan uusiksi siten, että siinä otetaan huomioon direktiivin 17 artiklan 4 kohdan b ja c alakohtien mukaiset velvoitteet.

Yhdymme tämän kohdan yksityiskohtaisten perustelujen osalta Luovan työn tekijät ja yrittäjät (Lyhty):n, Teosto ry:n ja Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen (TTVK) lausuntoihin.

d. Ehdotetussa 55 d §:ssä säädettäisiin kiellosta esittää perusteettomia poistovaatimuksia. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

55 d § ja 55 k § ovat kansallisen lainvalmistelijan keksimiä lisäelementtejä ja niitä perustellaan tarpeella ”luoda takeet sille, ettei tekijänoikeuden haltijalle annettu valta-asema johda sisällön tuottajien sananvapauden kaventumiseen perusteetta” (s. 135, toinen kappale).

Tekijänoikeuden haltijalle ei ole annettu valta-asemaa, joten sitä ei ole myöskään tarvetta tasapainottaa enempää kuin mitä jo direktiivissä tehdään. Direktiivin 17 artikla on looginen kokonaisuus, jossa eri osapuolten oikeudet, vastuut ja velvollisuudet on tasapainotettu. Direktiivin rakenteen hajottamalla, painottamalla direktiivissä säädettyjä asioita valikoidusti kokonaisuudesta irrotettuina sekä pykälät 55 d § ja 55 k § lisäämällä kansallinen lainsäätäjät muuttaa tasapainon vahvasti käyttäjien eduksi. Lopputulos on vastoin direktiivin nimenomaista tarkoitusta vahvistaa korkeatasoinen suoja oikeudenhaltijoille (johdantokappale 2).

Lisäksi 55 d §:n kiellon yhdistäminen 55 k §:n mukaiseen hyvitys- ja korvausvelvollisuuteen on oikeudenhaltijoille kohtuuton.

6 a lukua uudelleen kirjoitettaessa pykälien 55 d § ja 55 k § sisältö on poistettava luonnoksesta direktiivin vastaisena, perusteettomana ja oikeudenhaltijoille kohtuuttomana.

Yhdymme tämän kohdan yksityiskohtaisten perustelujen osalta Luovan työn tekijät ja yrittäjät (Lyhty):n, Teosto ry:n ja Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen (TTVK) lausuntoihin.

e. Ehdotetussa 55 e §:ssä säädettäisiin sisällön tuottajalle annettavasta ilmoituksesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Osana 6 a luvun uutta valmistelua 55 e § on kirjoitettava uudelleen siten, että sen sisältö vastaa 17 artiklan 4 ja 9 kohtia, ja pykälästä on karsittava direktiiviin perustumattomat ainekset. Yhdymme tämän kohdan yksityiskohtaisten perustelujen osalta Luovan työn tekijät ja yrittäjät (Lyhty):n, Teosto ry:n ja Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen (TTVK) lausuntoihin.

f. Ehdotetussa 55 f §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan velvollisuudesta tarjota keinoja erimielisyyksien selvittelyyn palvelussa. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Esitetty pykälä on sekä räikeästi direktiivin vastainen että käytännössä mahdoton ja tulee kirjoittaa uudestaan siten, että sen sisältö vastaa 17 artiklan 9 kohtaa eikä sisällä direktiivin ulkopuolisia elementtejä. Yhdymme tämän kohdan yksityiskohtaisten perustelujen osalta Luovan työn tekijät ja yrittäjät (Lyhty):n, Teosto ry:n ja Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen (TTVK) lausuntoihin.

g. Ehdotetussa 55 g §:ssä säädettäisiin palauttamispyyntöä. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Esitysluonnoksen 55 g §:nkin osalta sääntely on tarpeettoman yksityiskohtaista. Lainvalmistelijalla näyttää menevän sekaisin direktiivin 17.9 mukainen vaikuttava ja nopea valitus- ja oikeussuojamekanismi verkkosisällönjakopalvelussa ja tuomioistuimen ulkopuoliset oikeussuojamekanismit (ADR).

Esitysluonnokseen sisältyvä 55 g § tulee valmistella uudestaan samalla koko 6 a luvun uudelleenvalmistelun yhteydessä huomioiden direktiivissä tehty ero toisaalta valitus- ja oikaisumenettelyn ja toisaalta tuomioistuimen ulkopuolisten oikeussuojamekanismien välillä.

h. Ehdotetussa 55 h §:ssä säädettäisiin tekijänoikeusriitalautakunnasta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Yhdymme tämän kohdan yksityiskohtaisten perustelujen osalta Luovan työn tekijät ja yrittäjät (Lyhty):n, Teosto ry:n ja Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen (TTVK) lausuntoihin.

i. Ehdotetussa 55 i §:ssä säädettäisiin asian käsittelystä tekijänoikeusriitalautakunnassa. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Yhdymme tämän kohdan yksityiskohtaisten perustelujen osalta Luovan työn tekijät ja yrittäjät (Lyhty):n, Teosto ry:n ja Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen (TTVK) lausuntoihin.

j. Ehdotetussa 55 j §:ssä säädettäisiin tekijänoikeusriitalautakunnan ratkaisujen julkisuudesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Yhdymme tämän kohdan yksityiskohtaisten perustelujen osalta Luovan työn tekijät ja yrittäjät (Lyhty):n, Teosto ry:n ja Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen (TTVK) lausuntoihin.

k. Ehdotetussa 55 k §:ssä säädettäisiin hyvityksestä ja vahingonkorvauksesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Katsomme, että sisällön tuottajille mahdollisesti aiheutuviin vahinkoihin liittyvät kysymykset ovat ratkaistavissa yleisten vahingonkorvausoikeudellisten sääntöjen ja periaatteiden avulla ilman raskasta ja vaikutuksiltaan arvaamatonta erityissääntelyä. Uhka joutumisesta hyvitys- tai vahingonkorvausvelvolliseksi tilanteessa, jossa tekijän väitetään toimineen ehdotetun 55 d §:n mukaisen kiellon vastaisesti, on omiaan johtamaan oikeudenomistajan käytettävissä olevien tosiasiallisten toimintamahdollisuuksien kaventumiseen.

Ehdotetun 55 k §:n sisällössä ja perusteluissa on piirteitä, jotka viittaavat ennakoestävän pelotevaikutuksen aikaansaamiseen luomalla epämääräinen rangaistusluontoinen vahingonkorvausinstituutio. Pahimmillaan tämä voi johtaa "vahingonkorvaustrollaukseen", jossa pahantahtoiset sisällön tuottajat lataavat palveluihin systemaattisesti aineistoja, joiden ensisijaisena tavoitteena on hyötyä taloudellisesti lain tulkinnanvaraisuuksista oikeudenomistajien vahingoksi. Tämä ei ole direktiivin tarkoituksen mukaista eikä muutoinkaan perusteltua tai kohtuullista. Pykälä on poistettava.

l. Ehdotetussa 55 l §:ssä säädettäisiin hyvityksestä ja vahingonkorvauksesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Pykälän 2 momentti on poistettava, mikäli ehdotettu 55 d § poistetaan luonnoksesta. Tällainen muutos voidaan tehdä osana 6 a luvun uutta valmistelua. Pykälän 3 momentti on tarpeellinen ja kannatamme sen säätämistä.

m. Ehdotetussa 55 m §:ssä säädettäisiin riitojen käsittelyä koskevista sopimusehdoista. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

11.1. Neuvottelumekanismi (13 artikla)

DSM-direktiivin 13 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava mahdollisuus saada apua puolueettomalta elimeltä tai sovittelijalta sopimusneuvotteluissa audiovisuaalisten teosten saattamiseksi yleisön saataviin tilausvideopalveluissa. Valmistelussa on arvioitu, että lainsäädäntömme ei aseta esteitä sille, että osapuolet, joilla on lisensointiin liittyviä vaikeuksia, voivat saada apua sopimukseen pääsemiseksi, esimerkiksi sovittelijoilta asianajajaliiton kautta tai Keskuskauppakamarin sovittelijoilta? Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miksi?

-

11.2. Kustantajan oikeus hyvityksiin (16 artikla)

DSM-direktiivin 16 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että kustantajalla on oikeus osuuteen siirrettyjen oikeuksien nojalla maksetuista hyvityksistä. Tekijänoikeuslain 19 §:n mukaan tekijä ei voi luovuttaa toiselle oikeuttaan lainauskorvaukseen, eikä oikeus lainauskorvaukseen siirry kustantajalle kustannussopimuksen nojalla. Vastaavasti tekijänoikeuslain 26 a §:ssä säädettyä hyvitystä yksityisestä kopiointista maksetaan vain alkuperäisille oikeudenhaltijoille, eikä hyvitykseen ole subjektiivista oikeutta. Valokopiointia koskevan tekijänoikeuden rajoituksen nojalla kerättävät korvaukset maksetaan käytännössä yhteishallinnointiorganisaation tilityssäntöjen perusteella, mikä mahdollistaa myös korvausten maksamisen kustantajille. Valmistelussa nykytilannetta ei ole pidetty tarpeellisena muuttaa. Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miksi?

-

11.3. Vaihtoehtoinen riitojenratkaisumenettely (DSM-direktiivin 21 artikla)

DSM-direktiivin vaihtoehtoista riitojenratkaisumenettelyä koskevan 21 artiklan osalta ei ehdoteta muutoksia voimassaolevaan tekijänoikeussäätelyyn. Valmistelussa on katsottu, että nykyinen lainsäädäntö ei aseta esteitä vapaaehtoisten vaihtoehtoisten riidanratkaisumenetelmien käytölle ja sille, että tekijä tai esittävä taiteilija voisi valtuuttaa esimerkiksi tekijöitä tai esittäviä taiteilijoita edustavan organisaation toimimaan puolestaan myös vapaaehtoisessa vaihtoehtoisessa riidanratkaisussa, kuten välimiesmenettelyssä tai sovittelussa. Yhdyttekö tähän näkemykseen? Jos ette, miksi?

-

12.1. Kuvailu tekijänoikeusjärjestelmän yleisestä merkityksestä

Esityksen vaikutusarvioinnissa (luku 4.2.) on kuvailtu tekijänoikeusjärjestelmän merkitystä yleisesti. Kuvailuun ei ole lisätty sellaista taustatietoa, joka ilmenee jo HE-luonnoksen 1 ja 2 luvusta, joissa kuvaillaan direktiivien sisältöä ja kansallista sääntelytarvetta. Kuvailuun on sisällytetty tekijänoikeusjärjestelmän kansantaloudellista merkitystä, tekijänoikeuden merkitystä luovien alojen

ammattilaisten ja luovien alojen yritysten kannalta, sekä laajemmin osana yhteiskunnan tiedonvälitystä ja innovaatioiden edistämistä. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

Yhdymme tämän osalta Kopiosto ry:n lausuntoon.

12.2. Ehdotusten vaikutukset asiaryhmittäin

a. Tekijänoikeuden rajoituksia ja sopimuslisenssiä koskevat ehdotukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

Yhdymme tämän osalta Kopiosto ry:n lausuntoon.

b. Sopimusehtojen sääntelyyn (tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden asema sopimussuhteissa) liittyvien muutosten vaikutukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

Ei ole.

c. Tekijänoikeuden lähioikeuksiin ehdotettujen muutosten pääasialliset vaikutukset (esittävien taiteilijoiden suojan laajentaminen, lehtikustantajan lähioikeus). Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

-

d. Verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan vastuuta koskevan sääntelyn vaikutukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

Kuvailussa on merkittäviä virheitä ja puutteita. Viittaamme tältä osin vastauksiimme kohdissa 10.1, 10.2 ja 10.3. Kuvailu on valmistettava ja kirjoitettava uudestaan oikeista lähtökohdista.

13. Kysymyksiä perusoikeusarvioinnista

HE-luonnoksen 12 luvussa esitystä arvioidaan perusoikeuksien toteutumisen ja lainsäätämisyjärjestyksen kannalta. Onko analyysissä puutteita, esimerkiksi puuttuuko sellaista perustuslakivaliokunnan tai EU-tuomioistuimen ratkaisukäytäntöä, joka olisi asian arvioimisessa tarpeen ottaa huomioon? Jos puuttuu, mitä tulisi lisätä?

Analyysissä on merkittäviä verkkosisällönjakopalveluita koskevaan sääntelyyn liittyviä puutteita. Viittaamme vastaukseemme kohdassa 10.1.

14. Muut yksityiskohdat, joista haluatte lausua

Onko esityksessä muita yksityiskohtia, joita haluatte kommentoida, kuten siirtymäsäännökset, lakien voimaantulo, lain seuranta ja toimeenpano tai jotain muuta vastaavaa?

Asian merkittävyys ja laajuus huomioon ottaen on yllättävää ja valitettavaa, että lausunnoille on varattu vain kuukauden mittainen määräaika. Vertailun vuoksi todettakoon, että Ruotsissa vastaavaan prosessiin on annettu kahden kuukauden määräaika. Koska kysymyksessä on poikkeuksellisen laaja ja moniulotteinen kokonaisuus, ja koska lausunnoille on varattu näin tiivis lausuntoaika, on mahdollista, että joudumme tiedon lisääntyessä nostamaan vielä uusia asioita ja ongelmakohtia esiin esitysluonnoksen käsittelyn edetessä.

Yhteenvedo keskeisistä huomioista

Tässä voitte halutessanne esittää lyhyen yhteenvedon lausuntonne keskeisistä huomioista ja kannanotoista.

EU:n tekijänoikeusdirektiivin (EU) 2019/790 (DSM-direktiivi) kansallinen voimaansaattaminen on luovien alojen kannalta merkittävin tekijänoikeudellinen lakiuudistus pitkään aikaan. Erityisen merkittävä musiikkikustantajien kannalta ovat direktiivin 5 (opetus) ja 17 (arvokuilu) artiklat.

Opetuksen osalta nykyinen kontrolloitu sopimuslisenssimenettely korvataan ehdotuksessa epämääräisellä opetusta koskevalla rajoituksella, johon ei sisälly minkäänlaista sopimusmekanismia, saati asiakassuhdetta. Direktiivissä (artikla 5, kohta 2) ollut erillinen maininta nuoteista on pudotettu esityksessä kokonaan pois, joten se tulee palauttaa takaisin. Tehty taloudellinen vaikutusarviointi on vakavasti puutteellinen ja perusteiltaan virheellinen. Rajoituksen ulottuvuus menee paljon laajemmalle kuin direktiivin edellyttämä opetuksen havainnollistaminen teoksia digitaalisesti käyttämällä. Lisäksi se vaarantaa oppimateriaalikustantamisen edellytyksiä ja tuhoaa ammattimaisten tekijöiden ja kustantajien turvaksi rakennetun sopimuslisenssijärjestelmän ja sen ympärille syntyneen talouden.

Arvokuilukysymyksen osalta esitysluonnos sisältää niin merkittäviä rakenteellisia ongelmia, että se tulee valmistella kokonaan uudelleen, joka tapauksessa vähintään 6 a luvun ja 23 §:ään sisältyvän esitetyn uuden tekijänoikeuden rajoituksen osalta. Uuden valmistelun pohjaksi ei voi ottaa nyt esitettyä ehdotusta artikla 17 voimaansaattamiseksi johtuen siihen sisältyvistä merkittävistä puutteista, virheistä ja rakenteellisista ongelmista.

Muikku Jari
Suomen Musiikkikustantajat ry